

Dynamika i uwarunkowania przymierza terapeutycznego a efekty psychoterapii grupowej pacjentów z zaburzeniami nerwicowymi i osobowości

mgr Joanna Mostowik

Streszczenie

Wprowadzenie: Przymierze terapeutyczne w psychoterapii stanowi istotny czynnik wpływający na końcowe rezultaty leczenia. Jak dotąd badania przedstawiają niejednoznaczne wyniki co do wzorców przymierza i ich związku z efektami leczenia. Celem podjętej analizy było ukazanie dynamiki rozwoju przymierza terapeutycznego w krótkoterminowej psychoterapii grupowej, jej uwarunkowań oraz związków z efektami leczenia. Wśród potencjalnych predyktorów przymierza uwzględniono cechy pacjenta kształtujące się w kontekście relacji wczesnodziecięcych, takie jak styl przywiązania, zdolność mentalizacji oraz poziom organizacji struktury osobowości.

Metoda: Badanie przeprowadzono w grupie 81 pacjentów z diagnozą zaburzeń nerwicowych lub osobowości zgodnie z ICD-10 (F40-F48; F60-F69) leczonych intensywną krótkoterminową psychoterapią grupową w Oddziale Dziennym Leczenia Nerwic i Zaburzeń Behawioralnych Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie. Zastosowano zestaw kwestionariuszy: Inwentarz Organizacji Osobowości, Kwestionariusz Funkcjonowania Refleksyjnego, Inwentarz Doświadczeń w Bliskich Związkach – Struktur Relacji. Do oceny przymierza wykorzystano autorski Kwestionariusz Przymierza Terapeutycznego PT36-2 oraz Working Alliance Inventory – Short Form. Efekty leczenia zmierzono Kwestionariuszem Oceny Skuteczności Psychoterapii OQ45.2.

Wyniki: Analiza wykazała trzy wzorce według, których kształtuje się jakość przymierza z terapeutami: stabilny wzrost, stabilny spadek, wzór krzywoliniowy. Żaden z wzorców nie wiązał się w sposób istotny z efektami uzyskiwanymi na koniec leczenia. Związek z efektami korelował jednak z jakością przymierza ocenianą pod koniec leczenia oraz z ogólnym wzrostem jakości przymierza w trakcie psychoterapii. Lepszy ogólny wzrost przymierza był związany z początkowym wyższym poziomem organizacji osobowości, niższym unikaniem w relacji z matką oraz bardziej dojrzałym poziomem mentalizowania.

Dyskusja: Uzyskane wyniki dostarczają istotnych informacji w kontekście diagnozy oraz prowadzenia psychoterapii wśród pacjentów objętych krótkoterminową psychoterapią grupową. Wykazane zależności zwracają uwagę na różnorodną dynamikę kształtowania się przymierza w trakcie leczenia, nieprzesądzającą o końcowych efektach psychoterapii. Podkreślają, że rozwój przymierza nie ogranicza się tylko do początkowych, wczesnych etapów, ale kształtuje się przez cały czas leczenia, do ostatnich sesji.

Słowa kluczowe: psychoterapia grupowa, przymierze terapeutyczne, zaburzenia nerwicowe, zaburzenia osobowości

Kraków 10. 07. 2012
J. Mostowik

Summary

Introduction: Therapeutic alliance is one of the most significant factors influencing the results of psychotherapy. Research done to date presents ambiguous results of the relation between patterns of the alliance and outcome. The aim of the study was to present the dynamic of the alliance that takes shape during short-term intensive group psychotherapy, its determinants and how it relates to outcome of psychotherapy. Patients' characteristics that develop in the context of early childhood relationships, like attachment style, mentalization and structure of personality organization, were considered as a possible determinants of the therapeutic alliance.

Methods: Data were obtained from 81 patients diagnosed with anxiety and personality disorders (ICD-10 groups: F40-F48; F60-F69) treated in intensive short-term group psychotherapy in the Day Centre for Treatment of Neurotic Disorders and Behavioral Syndromes at the University Hospital in Krakow. Patients completed a set of questionnaires: the Inventory of Personality Organization, The Reflective Functioning Questionnaire, and The Experiences in Close Relationships-Relationship Structures Questionnaire. To assess therapeutic alliance they completed Therapeutic Alliance Questionnaire - TAQ36-2 and Working Alliance Inventory - Short Form. The outcome of the psychotherapy were measured with OQ 45.2.

Results: The analysis revealed three main patterns: linear growth, linear decrease, curvilinear pattern. While none of the patterns were related to outcomes, the assessment of the quality of alliance at the end of the treatment and the general parameter of growth were. Better general growth of the alliance was related to pre-treatment higher structure of personality organization, lower avoidance in the relationship with one's mother and more mature mentalization.

Discussion: The results obtained provide information that could help in the process of diagnosing and treating patients during short-term group psychotherapy. The results highlight a varied dynamic of the therapeutic alliance that does not determine the outcome of psychotherapy. The data indicate that the alliance's development is not limited to the initial, early stages, but continues throughout the whole process of treatment, to the end of the final sessions.

Keywords: group psychotherapy, therapeutic alliance, anxiety disorders, personality disorders

Kraków, 10.02.2022
M. Mostańsk